

Notat fra foredrag onsdag den 12. september 2018 om

"Børneskæbner og plejebørn 1820-1920" v/ Annette Østergaard Schultz.

Anders Mehlsen fra bestyrelsen "Danske Slægtsforskere Aalborg" bød velkommen til sæsonens 2. foredrag med ca. 60 fremmødte medlemmer. Naturligvis også velkommen til aftenens foredragsholder Annette Østergaard Schultz, som er uddannet historiker, arbejder på Rigsarkivet i Viborg og blandt andet med undervisningsmateriale til folkeskole og universitet.

Aftenens foredrag omhandlede 4 forskellige former for anbringelse af plejebørn vist ved 4 konkrete eksempler. Papir herom blev af AØS uddelt inden foredraget. Papiret/bilaget findes på vores hjemmeside yderst til højre under "Materiale fra foredragene". Samme sted findes det øvrige materiale fra foredraget som powerpoint siderne 1-18, hvilke der i de følgende 4 eksempler vil blive henvist til.

1. eksempel: Peder, født i 1828, blev som hovedparten af plejebørnene i det 19. århundrede **anbragt uden indblanding fra myndighederne** og hos familie. Han blev handelsuddannet/handelsbetjent. I 1853 arvede Peder en mølle, blev gift med Nicoline, og de fik 4 levedygtige døtre, 2 sønner døde. En datter Louise kom i pleje, da Peder, som formentlig ikke havde økonomisk sans, måtte flytte fra møllen. I 1863 sidder familien i en lejlighed i Viborg. De fik en levedygtig søn. Se i øvrigt om "Peders historie" og kilderne brugt i forskningen på siderne 2-7. Siderne 8 og 9 fortæller generelt om plejebørn.

2. eksempel: Jens Peter blev født i 1881 i Århus, og faderen var arbejdsmand. Da denne døde blev Jens Peter som ca. 10 % af plejebørnene i den periode **anbragt af fattigvæsenet** hos en plejefamilie. Det var dyrt for Århus Kommune med plejebørn og ved 11-årsalderen blev plejelønnen nedsat, da barnet nu vurderedes som arbejdsdygtigt dvs. i skole hver anden dag og på arbejde hver anden dag. Jens Peter kom derfor til boelsmanden, hvis kone han ikke kunne enes med. Da hun en dag bad ham om at muge ud i stalden for 2. gang, fandt hun ham, da hun kom hjem, hængt. Se side 10. om "Jens Peters historie", og siderne 11, 12 og 13 vedrørende plejebørn og fattigvæsen.

3. eksempel: Agnes Kirstine blev født i 1897 af en ugift pige og **anbragt af en plejehjemsforening** hos først en enke. Derefter frem til 1909 flyttet 3 gange yderligere. Denne form for anbringelse var sjælden. Plejehjemsforeninger blev stiftet i 1884 og ca. 5-6 børn blev årligt anbragt. Vedrørende Agnes Kirstine, plejebarn nr. 76. se side 14 og vedr. plejehjemsforeninger se side 15.

4. eksempel: Carl Christian blev født i 1894 i Radsted på Lolland af Emilie Fr. Møller. Hun tog tilbage til København, mens sønnen blev hos en træskomager i Radsted. Han blev af **overværgerådet** anbragt på opdragelsesanstalten Bøgildgård i Midtjylland, men først efter i flere år at have boet under upåklagelige forhold hos en træskomagerfamilie i Radsted. I 1907, ca. 10 år gammel, kommer Carl Christian i skole med 10 kr. på lommen taget fra plejeforældrene. De vil dog ikke anmelde ham, men han bliver tilknyttet en tilsynsførende fra det kommunale værgeråd. Denne sender brev til overværgerådet. Carl Christian får plads på en gård, stjæler i 1909 penge fra en karl, tager med tog til København, stjæler vist også en cykel, som senere findes ved Radsted. Lærer Nielsen fra Radsted giver dårlig omtale om både Carl Christian og plejeforældrene, og derfor beslutningen om opholdet på opdragelsesanstalten Bøgildgård. Efter ca. 14 dage flygter Carl Christian samt 4 andre drenge derfra. Det sidste man ved, er, at Carl Christian grundet ny forstander på Bøgildgård som 18-årig får kontakt med plejefamilien. Han får også hyre på Galeasen af Marstal, og er 2 år senere i 1913 at finde i politiets registerblade med titel af musikker og bosiddende i København. Vedrørende. Carl Christians historie og kilder hertil se siderne 16 og 17.

Side 18 "Konklusion": oversigt over hvor man kan søge oplysninger om plejebørns liv.

Et meget koncentreret foredrag af en meget vidende foredragsholder.

Næste foredrag er mandag den 1. oktober om "Danmarkshistorie på sogneniveau" v/Ove Madsen og denne gang på **Historie Aalborg, Arkivstræde 1, 9000 Aalborg.**

Ann-Elisabeth Lose. Den 21. september 2018.